

WAT ZIJN PARALLELTOETSEN?

Paralleltoetsen zijn een **vinger aan de pols**.

Als instrument voor **interne kwaliteitszorg** staan ze exclusief ter beschikking van Vlaamse basisscholen.

Scholen nemen paralleltoetsen af om hun eigen niveau te testen:

- ✓ Bereiken zij met hun leerlingen de **eindtermen**?
- ✓ Hoe presteert de school **in vergelijking met**
 - de referentiegroep uit de Vlaamse peiling?
 - het Vlaams gemiddelde?
 - scholen met een vergelijkbaar leerlingenpubliek?

WAAROM PARALLELTOETSEN AFNEMEN?

Paralleltoetsen zijn een betrouwbaar hulpmiddel om op school aan **actieve** en **aantoonbare zelfevaluatie** te doen.

Een school beslist zelf hoeveel toetsen zij wil afnemen, en uit welke leergebieden.

Met feedback op paralleltoetsen kunnen scholen en leerkrachten bijvoorbeeld:

- ✓ inzoomen op een bepaald gebied waarmee ze een probleem vaststelden;
- ✓ nagaan of bevestigen op welke punten zij goed scoren en aan welke punten nog gewerkt zou kunnen worden;
- ✓ hun resultaten van een deelname aan het peilingsonderzoek verder opvolgen;
- ✓ hun evolutie in kaart brengen door bepaalde paralleltoetsen meerdere schooljaren na elkaar te herhalen.

De paralleltoetsen maken samen met de interdiocesane proeven en de OVSG-toetsen deel uit van de **toolkit gevalideerde toetsen basisonderwijs**. Vanaf het schooljaar 2018-2019 zijn basisscholen verplicht om voor minstens drie leergebieden toetsen af te nemen uit deze toolkit.

WIE ONTWIKKELDE DE PARALLELTOETSEN?

Paralleltoetsen zijn als dienstverlening verbonden aan de Vlaamse onderwijspeilingen.

Peilingen zijn **grootschalige toetsafnames** bij een **representatieve steekproef** van Vlaamse scholen en leerlingen, die tot en met 2022 uitgevoerd werden.

- Aan het einde van een onderwijsniveau of graad werd nagegaan in welke mate leerlingen bepaalde eindtermen behalen.
- Er werd ook onderzocht of er systematische verschillen zijn in prestaties tussen scholen, klassen en leerlingen en of deze verschillen samenhangen met bepaalde school-, klas- of leerlingenkenmerken.
- Aan de hand hiervan werden uitspraken gedaan op het niveau van het Vlaamse onderwijssysteem.

Het **Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming** was de opdrachtgever van het peilingsonderzoek en bepaalde welke leer- en vakgebieden er getoetst werden. Het **Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen** (KU Leuven & Universiteit Antwerpen) stelde de peilingstoetsen op. De onderzoekers werkten daarvoor samen met leerkrachten en andere deskundigen uit het veld.

Van de meeste toetsen die afgenomen werden in de peiling maakten de onderzoekers **parallelversies die precies hetzelfde meten, maar bestaan uit andere, gelijkaardige opgaven**. Vlaamse basisscholen kunnen deze paralleltoetsen afnemen en zo zelf feedback aanvragen. De paralleltoetsen blijven nog tot en met 2025 ter beschikking.

VOOR WELKE LEERLINGEN ZIJN ER PARALLELTOETSEN BESCHIKBAAR?

Een paralleltoets wordt binnen een school afgenomen bij alle leerlingen die vergeleken kunnen worden met de referentiegroep uit de peiling: alle leerlingen in het **zesde leerjaar gewoon basisonderwijs**.

Voor het secundair onderwijs worden vanaf het schooljaar 2022-2023 geen paralleltoetsen meer aangeboden, omwille van de invoering van nieuwe eindtermen en Vlaamse toetsen.

Paralleltoetsen zijn niet geschikt voor afname in een ander leerjaar dan dat waarvoor ze ontwikkeld zijn.

Leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs vallen buiten de doelgroep. Toch kan er voor hen in sommige gevallen een beperkt feedbackrapport opgemaakt worden. Contacteer hiervoor de onderzoekers.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van het aantal paralleltoetsen dat momenteel beschikbaar is, gebundeld per leergebied. Elke paralleltoets staat op zichzelf en meet een bepaalde set van eindtermen. **Op de website kunt u via 'Overzicht paralleltoetsen' doorklikken naar een volledige beschrijving per toets.**

De paralleltoetsen **voor het basisonderwijs** blijven nog tot en met 2025 beschikbaar. Aangezien er vanaf 2023 geen peilingsonderzoek meer uitgevoerd wordt door het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen, wordt het bestaande aanbod paralleltoetsen voor het basisonderwijs niet meer uitgebreid of geactualiseerd.

Voor het secundair onderwijs worden vanaf het schooljaar 2022-2023 geen paralleltoetsen meer aangeboden, omwille van de invoering van nieuwe eindtermen en Vlaamse toetsen.

Basisonderwijs	Einde van het zesde leerjaar		
	Wiskunde	19 toetsen	19 verschillende inhoudelijke domeinen
	Nederlands	2 toetsen	een lees- en een luistertoets
	Frans	2 toetsen	een lees- en een luistertoets
	Informatieverwerking en -verwerking	3 toetsen	selectie van eindtermen uit het thema 'leren leren'
	Mens en maatschappij	5 toetsen	domeinen 'maatschappij', 'tijd' en 'ruimte'
	Wetenschappen en techniek	7 toetsen	domeinen 'natuur' en 'techniek'

HOE WORDEN PARALLELTOETSEN VERWERKT?

GEEN VOLLEDIGE VERBETERSLEUTELS

Op de website worden geen volledige verbeter sleutels gepubliceerd voor de paralleltoetsen. In de feedbackmodule kan de school de antwoorden van de leerlingen op de meeste vragen (meerkeuzevragen, juist-foutvragen) rechtstreeks invoeren; scoring gebeurt door het systeem.

→ **Alleen eventuele open vragen moeten wel vooraf gescoord worden. Daarvoor worden beperkte scoringswijzers ter beschikking gesteld.**

MODELLEN

→ **Om betrouwbare en relevante informatie op te leveren, moeten paralleltoetsen statistisch verwerkt worden aan de hand van modellen die ook in het peilingsonderzoek gebruikt worden.**

Paralleltoetsen zijn geen standaardtoetsen waarop je zomaar een score op tien of een percentage kan berekenen. Een paralleltoets is net als een peilingstoets een verzameling van gemakkelijke en moeilijke opgaven voor het meten van eindtermen. Het is niet zo dat een leerling 'alle opgaven' of 'meer dan de helft van de opgaven' van een toets correct moet oplossen om de eindtermen te bereiken. De minimumprestatie, of 'de toetsnorm' is toetsspecifiek en werd tijdens het peilingsonderzoek vastgelegd door onderwijsdeskundigen (leerkrachten, inspecteurs, pedagogisch begeleiders, lerarenopleiders en beleidsmedewerkers).

→ **Een paralleltoets verbeteren en er zelf een score aan toekennen, is niet informatief. Een lage score zou bijvoorbeeld ten onrechte als een 'slecht resultaat' geïnterpreteerd kunnen worden.**

Bij het berekenen van de resultaten voor het feedbackrapport wordt door de onderzoekers onder meer rekening gehouden met de moeilijkheidsgraad van de individuele opgaven en het feit dat een vaardige leerling ook wel eens een makkelijke opgave fout oplost.

VERTROUWELIJKHEID

De opdrachtgever en de onderzoekers garanderen volledige vertrouwelijkheid en discretie. Antwoorden op toetsen en achtergrondkenmerken van leerlingen worden anoniem verwerkt. Een feedbackrapport wordt uitsluitend ter beschikking gesteld van de school die het aanvraag. Aan de scholen wordt gevraagd om feedbackrapporten niet te gebruiken om publiciteit te maken.

WELKE INFORMATIE STAAT ER IN EEN FEEDBACKRAPPORT?

Op de website kunt u een aantal voorbeeldrapporten raadplegen.

In een feedbackrapport wordt per volledig afgenomen paralleltoets beschreven:

- ✓ hoeveel procent van de deelnemende leerlingen de getoetste eindtermen behalen, en hoe dit resultaat zich verhoudt tot de resultaten van de scholen uit de peilingssteekproef;
- ✓ hoe de school presteert in vergelijking met het Vlaams gemiddelde;
- ✓ hoe de school presteert in vergelijking met wat verwacht kan worden van een school met een vergelijkbare leerlingenpopulatie.

In het feedbackrapport worden uitspraken gedaan op **schoolniveau**. Er moeten voor minstens vijf leerlingen gegevens beschikbaar zijn om betrouwbare feedback te kunnen berekenen.

Basisscholen krijgen daarnaast ook nog feedback op het niveau van de **vestigingsplaats** wanneer de toets werd afgenomen in meerdere vestigingsplaatsen.

Naast het feedbackrapport op schoolniveau ontvangen scholen die paralleltoetsen afnamen ook bundels met de **individuele leerlingresultaten**.

HOE AAN DE SLAG GAAN MET EEN FEEDBACKRAPPORT?

Feedback op een paralleltoets geeft betrouwbare en wetenschappelijk onderbouwde informatie over de output van een school op een bepaald moment en bij een bepaalde groep leerlingen.

- ✗ Paralleltoetsen kunnen niet gebruikt worden om individuele leerlingen te beoordelen, bijvoorbeeld ter vervanging van een examen of als basis voor het toekennen van een getuigschrift of diploma.
- ✗ De feedbackrapporten bevatten geen verklaring voor het behaalde resultaat.
- ✓ Feedback op paralleltoetsen kan een **uitgangspunt** zijn voor verder onderzoek, om verbeteracties uit te werken of om nieuwe afspraken te maken in de school. De **pedagogische begeleiding** kan scholen hierin ondersteunen.
- ✓ De onderzoekers ontwikkelden in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten een **stappenplan** dat scholen kunnen **gebruiken om aan de slag te gaan met feedback**. U vindt het op de website onderaan 'Werkwijze'.

HOE MAAKT U GEBRUIK VAN PARALLELTOETSEN?

- 1** Als u toegang wilt tot de paralleltoetsen, registreert u zich eerst vrijblijvend op www.paralleltoetsen.be.

U verbindt uw gebruikersaccount daarbij aan een school. Wanneer de directie van deze school uw verzoek bevestigd heeft, kunt u van start gaan.

Directies van Vlaamse basisscholen hebben automatisch een gebruikersaccount op www.paralleltoetsen.be: zij kunnen zich aanmelden met het instellingsnummer.

Zowel de directie-account als de gewone gebruikersaccounts blijven geldig van januari tot december van het lopende kalenderjaar.
- 2** Als school kiest u één of meer paralleltoetsen uit het aanbod. U drukt de toetsen af en neemt ze zelfstandig af aan het einde van het schooljaar (periode mei-juni).

Aangezien er feedback op schoolniveau gegeven zal worden, laat u bij voorkeur alle in aanmerking komende leerlingen deelnemen.
- 3** Tijdens de afnameperiode kunt u op de website in een feedbackmodule alle antwoorden van de leerlingen op de toets(en) invoeren.

Daarbij beantwoordt u ook enkele korte achtergrondvragen over de deelnemende leerlingen.
- 4** Op basis van wat de school heeft ingevoerd, maken de onderzoekers een gratis en vertrouwelijk feedbackrapport op.

Dat rapport is beschikbaar in het najaar dat volgt op de afname.

MEER INFORMATIE?

WEBSITE	www.paralleltoetsen.be
E- MAIL	paralleltoetsen@peilingsonderzoek.be
TELEFOON	016 32 42 64
ADRES	KU Leuven Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen Dekenstraat 2, bus 3773 3000 Leuven